

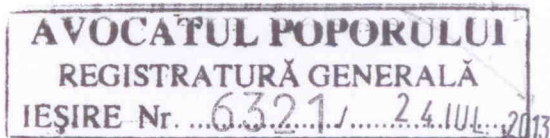
ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. Eugeniu Carada nr. 3, Sector 3, București

Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet: <http://www.avpoporului.ro> E-mail: avp@avp.ro

Ombudsman

Stimate domnule prim – ministru,

În îndeplinirea atribuțiilor constituționale și în temeiul art. 26 alin. (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului a întocmit un *Raport special privind decontarea cheltuielilor de transport din bugetul Ministerului Educației Naționale pentru elevii care nu pot fi școlarizați în localitatea de domiciliu*, în care sunt evidențiate problemele elevilor care, în localitatea de domiciliu, nu au posibilitatea de a învăța într-o unitate școlară.

În Raport sunt formulate și propuneri privind înlăturarea deficiențelor semnalate.

Supunem atenției dumneavoastră acest raport, cu rugămintea de a aprecia asupra măsurilor necesare înlăturării neregulilor sesizate.

Avocatul Poporului,

Prof. univ. dr. Anastasiu Cristu

Domnului Victor Viorel Ponta

Prim - ministru al Guvernului României

București, 24 iulie 2013

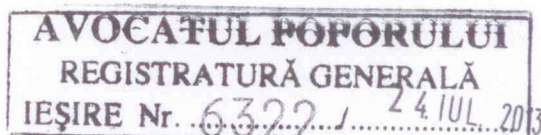
ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. Eugeniu Carada nr. 3, Sector 3, București

Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet: <http://www.avpoporului.ro> E-mail: avp@avp.ro

Ombudsman

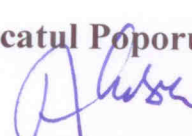
Stimate domnule ministru,

În îndeplinirea atribuțiilor constituționale și în temeiul art. 26 alin. (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului a întocmit un *Raport special privind decontarea cheltuielilor de transport din bugetul Ministerului Educației Naționale pentru elevii care nu pot fi școlarizați în localitatea de domiciliu*, în care sunt evidențiate problemele elevilor care, în localitatea de domiciliu, nu au posibilitatea de a învăța într-o unitate școlară.

În Raport sunt formulate și propuneri privind înlăturarea deficiențelor semnalate.

Supunem atenției dumneavoastră acest raport, cu rugămintea de a aprecia asupra măsurilor necesare înlăturării neregulilor sesizate.

Avocatul Poporului,

Prof. univ. dr. Anastasiu Crișu

Domnului Remus Pricopie

Ministrul Educației Naționale

București, 24 iulie 2013

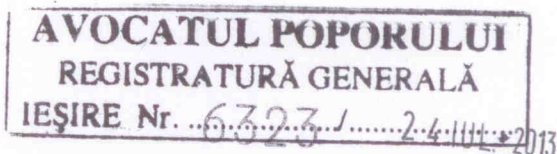
ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. Eugeniu Carada nr. 3, Sector 3, București

Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet: <http://www.avpoporului.ro> E-mail: avp@avp.ro

Ombudsman

Stimate domnule președinte,

În îndeplinirea atribuțiilor constituționale și în temeiul art. 26 alin. (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului a întocmit un *Raport special privind decontarea cheltuielilor de transport din bugetul Ministerului Educației Naționale pentru elevii care nu pot fi școlarizați în localitatea de domiciliu*, în care sunt evidențiate problemele elevilor care, în localitatea de domiciliu, nu au posibilitatea de a învăța într-o unitate școlară.

În Raport sunt formulate și propuneri privind înlăturarea deficiențelor semnalate.

Supunem atenției dumneavoastră acest raport, cu rugămintea de a aprecia asupra măsurilor necesare înlăturării neregulilor sesizate.

Avocatul Poporului,

Prof. univ. dr. Anastasiu Crisu

Domnului Valeriu Ștefan Zgonea,
Președintele Camerei Deputaților
București, 24 iulie 2013

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. Eugeniu Carada nr. 3, Sector 3, București

Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet: <http://www.avpoporului.ro> E-mail: avp@avp.ro

Ombudsman

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEȘIRE Nr. 6324 / 24.IUL.2013

Stimate domnule președinte,

În îndeplinirea atribuțiilor constituționale și în temeiul art. 26 alin. (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului a întocmit un *Raport special privind decontarea cheltuielilor de transport din bugetul Ministerului Educației Naționale pentru elevii care nu pot fi școlarizați în localitatea de domiciliu*, în care sunt evidențiate problemele elevilor care, în localitatea de domiciliu, nu au posibilitatea de a învăța într-o unitate școlară.

În Raport sunt formulate și propuneri privind înlăturarea deficiențelor semnalate.

Supunem atenției dumneavoastră acest raport, cu rugămintea de a aprecia asupra măsurilor necesare înlăturării neregulilor sesizate.

Avocatul Poporului

Prof. univ. dr. Anastasiu Crișu

Domnului George Crin Laurențiu Antonescu

Președintele Senatului

București, 24 iulie 2013

ROMÂNIA
AVOCATUL POPORULUI

RAPORT SPECIAL

**privind decontarea cheltuielilor de transport din bugetul Ministerului
Educației Naționale pentru elevii care nu pot fi școlarizați în localitatea de
domiciliu**

București, iulie 2013

RAPORT SPECIAL

privind decontarea cheltuielilor de transport din bugetul Ministerului Educației Naționale pentru elevii care nu pot fi școlarizați în localitatea de domiciliu

I. SCOPUL RAPORTULUI SPECIAL

Potrivit Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului are, pe lângă obligația de a prezenta raportul anual, și pe aceea de a întocmi rapoarte pe domenii de activitate atunci când constată lacune în legislație sau nerespectarea dispozițiilor legale.

În acest context se înscrie și prezentul raport special în care se evidențiază problemele elevilor care, în localitatea de domiciliu, nu au posibilitatea de a învăța într-o unitate de învățământ.

În egală măsură, raportul cuprinde recomandări cu privire la revizuirea cadrului legislativ, astfel încât accesul la educație să se realizeze fără nicio îngrădire.

II. CADRUL LEGISLATIV

Constituția României consacră în art. 32 dreptul la învățătură, iar în primul alineat al acestui articol prevede că *“Dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal și prin cel profesional, prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instrucție și de perfecționare.”*

În dezvoltarea textului constituțional, a fost adoptată Legea nr.1/2011 a educației naționale, principalul mijloc juridic care asigură cadrul pentru exercitarea sub autoritatea statului român a dreptului fundamental la învățătură pe tot parcursul vieții.

Prin dispozițiile sale, acest act normativ statuează principii generoase, precum principiul echității - în baza căruia accesul la educație se realizează fără discriminare, principiul asigurării egalității de șanse și principiul incluziunii sociale, aplicabile oricăror situații posibile.

Totodată, dispozițiile de fond ale acestui act normativ reflectă principiile mai sus enunțate. Astfel, potrivit art. 2 alin. (4) din lege, “Statul asigură cetățenilor României drepturi egale de acces la toate nivelurile și formele de învățământ preuniversitar și superior, precum și la învățarea pe tot parcursul vieții, fără nicio formă de discriminare.”

Realizarea efectivă a acestui drept presupune, înainte de toate, asigurarea condițiilor pentru accesul neîngrădit la școală, inclusiv posibilitatea deplasării elevilor de la domiciliu la școală și de la școală la domiciliu.

Deoarece acest raport analizează problemele elevilor care, în localitatea de domiciliu, nu au posibilitatea de a învăța într-o unitate de învățământ, în cele ce urmează ne vom referi numai la acele dispoziții ale Legii nr. 1/2011 privitoare la condițiile de acces la unitatea școlară unde este înscris elevul. În acest sens, redăm următoarele prevederi legale ale Legii nr. 1/2011:

Art. 12

“[...]”

8) Elevii care în localitatea de domiciliu nu au posibilitatea de a învăța într-o unitate de învățământ vor fi sprijiniți prin decontarea cheltuielilor de transport la cea mai apropiată unitate de învățământ sau vor primi cazare și masă gratuite în internatele școlare, cu excepția celor înscriși în învățământul postliceal.”

Art. 84

“(1) Elevii din învățământul obligatoriu și liceal acreditat/autorizat beneficiază de tarif redus cu 50% pentru transportul local în comun, de suprafață, naval și subteran, precum și pentru transportul intern auto, feroviar și naval, pe tot parcursul anului calendaristic.

(2) Ca măsură de protecție specială, elevii orfani, elevii cu cerințe educaționale speciale, precum și cei instituționalizați pot beneficia de gratuitate pentru toate categoriile de transport menționate la alin. (1), pe tot parcursul anului calendaristic.

(3) Elevilor care nu pot fi școlarizați în localitatea de domiciliu li se decontează cheltuielile de transport din bugetul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și

Sportului, prin unitățile de învățământ la care sunt școlarizați, pe bază de abonament, în limita a 50 km, sau li se asigură decontarea sumei ce reprezintă contravaloarea a 8 călătorii dus-întors pe semestru, dacă locuiesc la internat sau în gazdă.

[...]”

Art. 85

“(1)În situații justificate, elevilor din învățământul obligatoriu, școlarizați într-o altă localitate decât aceea de domiciliu, li se asigură, după caz, servicii de transport, de masă și de internat, de către autoritățile administrației publice locale din localitatea de domiciliu, cu sprijinul operatorilor economici, al colectivităților locale, al societăților de binefacere, precum și al altor persoane juridice sau fizice.

(2)Statul subvenționează toate costurile aferente frecventării liceului pentru elevii provenind din mediul rural sau din grupuri socioeconomice dezavantajate, precum și pentru cei care frecventează școlile profesionale. Modalitatea de subvenționare și criteriile de acordare a subvenției se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, inițiată de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.”

Soluțiile legislative mai sus menționate reglementează, în esență, condițiile de acces la unitatea școlară la care elevul este înscris, cu luarea în considerare a diferitelor situații care există în practică, raportat la localitatea unde se află școala frecventată de elevi și mijloacele de transport utilizate de către aceștia pentru deplasarea la și de la școală și anume:

1. elevi cu domiciliul în aceeași localitate cu școala;
2. elevi cu domiciliul în altă localitate, care fac navetă zilnică;
3. elevi din alte localități care locuiesc în gazdă sau la internat.

Deplasarea elevilor poate fi realizată cu mijloace de transport în comun și cu mijloace de transport special destinate (transport școlar).

În mod deosebit, avem în vedere **situația elevilor care nu pot fi școlarizați în localitatea de domiciliu și cărora li se decontează cheltuielile de transport din bugetul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, prin unitățile de învățământ la care sunt școlarizați, pe bază de abonament, în limita a 50 km, deoarece, din cazuistica instituției Avocatul Poporului, a reieșit existența unor**

disfuncționalități majore în asigurarea decontării cheltuielilor de transport în acest caz, ceea ce afectează însuși dreptul copiilor și al tinerilor la educație.

III. CAZUISTICĂ

În data de 21 mai 2013 au fost publicate în presa scrisă (<http://stiri.covasnamedia.ro>; <http://www.mediafax.ro>; <http://www.romanialibera.ro>; <http://www.brasovultau.ro>) mai multe articole ce au ca titlu:

- "Covasna: Peste 2.000 de elevi, în grevă japoneză";
- "Elevii intră marți în grevă japoneză pentru recuperarea banilor de navetă";
- "Peste 2.000 de elevi, în grevă japoneză, deoarece nu le-au fost decontate abonamentele".

Din toate aceste articole rezulta că peste 2.000 de elevi din județul Covasna au intrat în grevă japoneză în semn de protest, deoarece nu le-au fost decontate abonamentele.

Biroul Teritorial Brașov al instituției Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu și, ca urmare a aprobării înregistrate cu nr. 196 din 23 mai 2013, au fost întreprinse demersuri la Direcția Generală Economic, Finanțe, Resurse Umane din cadrul Ministerul Educației Naționale. Ulterior, au fost sesizați Inspectoratul Școlar al Județului Covasna și Consiliul Județean Covasna.

Inspectoratul Școlar al județului Covasna a comunicat că în județul Covasna, un număr de **2842** de elevi sunt beneficiari ai prevederilor art. 84 alin. (3) din Legea nr. 1/2011, din care, la nivel gimnazial, 155 de elevi, iar la nivel liceal, 2687 de elevi.

Un număr de 1389 de elevi, din cei care beneficiază de decontarea abonamentelor de navetă provin din familii cu o situație financiară dificilă, elevi care sunt în evidențele școlare ca fiind cazuri sociale deosebite.

Conform datelor furnizate de Inspectoratul Școlar Covasna, plățile restante pentru județul Covasna, până în luna mai 2013 erau de 2.354.876 lei, din care a fost achitată de către Ministerul Educației Naționale suma de 519.000 lei, rămânând de plată restanța în valoare de 1.835.876 lei.

Precizăm că necesarul de fonduri pentru decontarea abonamentelor de transport pentru elevii din județul Covasna a fost:

- în anul 2011, suma de 2.458.152 lei;
- în anul 2012, suma de 3.297.764 lei;
- în perioada ianuarie 2013 – mai 2013, suma de 2.354.876 lei.

Referitor la modul în care se realizează **atribuirea traseelor**, Consiliul Județean Covasna, prin adresa nr. 4977 din data de 17 iunie 2013, înregistrată la Biroul Teritorial Brașov al instituției Avocatul Poporului cu nr. 196 din 17 iunie 2013, a comunicat că aceasta se realizează electronic prin sistemul național pentru fiecare județ, prin Centrul Național de Management pentru Societatea Informațională, CNMSI.

Ministerul Administrației și Internelor transmite consiliilor județene calendarul privind atribuirea traseelor județene din Programul județean de transport, iar conform calendarului transmis, persoana autorizată a Consiliului Județean Covasna, în baza unui certificat digital, introduce în baza de date a CNMSI programul de transport județean aprobat prin hotărâre a consiliului județean.

După publicarea rezultatelor de atribuire pe site-ul CNMSI, comisia paritară din care face parte un reprezentant al consiliului județean, emite propuneri de atribuire privind serviciul de transport public de persoane prin curse regulate și de atribuire a licențelor de traseu pentru transportul public de persoane prin curse regulate pe trasee județene.

Consiliul județean, pe baza propunerilor comisiei paritare, aprobă prin hotărâre atribuirea licenței de traseu pentru efectuarea transportului public de persoane prin curse regulate pe traseele stabilite.

Pe baza hotărârii de atribuire emise de consiliul județean, agențiile teritoriale ale Autorității Rutiere Române, A.R.R., eliberează licențele de traseu însoțite de caietul de sarcini.

Criteriile la atribuirea traseelor pentru transportul rutier public de persoane prin servicii regulate în trafic județean sunt următoarele:

- vechimea parcului de vehicule;
- vehicul aflat sau deținut cu contract de leasing;
- gradul de confort al autovehiculelor, clasificate pe categorii sau stele;
- suspendările în perioada de valabilitate a programului de transport;

- vechimea neîntreruptă pe traseu.

Tariful nu este un criteriu în alegerea firmelor de transport.

Pe traseele din județul Covasna există 10 firme de transport care au licențe de traseu valabile și efectuează transportul elevilor și al muncitorilor navetiști. În urma licitației electronice, s-a desemnat un singur operator de transport pe fiecare traseu licitat.

Consiliul Județean Covasna nu deține date statistice privind evoluția tarifelor practicate de firmele de transport implicate în transportul elevilor.

Direcția Generală Buget Finanțe din cadrul Ministerul Educației Naționale, prin adresa nr. 507/DCBF/24.05.2013, înregistrată la Biroul Teritorial Brașov al instituției Avocatul Poporului cu nr. 196 din 30 mai 2013, a omunicat următoarele:

- în bugetul Ministerului Educației Naționale sunt cuprinse fonduri pentru decontarea cheltuielilor de transport ale elevilor;

- pe parcursul anului 2012, cu ocazia decontării abonamentelor elevilor s-a constatat practicarea de către operatorii de transport auto, a unor tarife cu diferențe foarte mari, pentru distanțe similare, sau comparativ cu transportul feroviar, ceea ce a determinat insuficiența fondurilor prevăzute în buget pe anul întreg;

- operatorii de transport auto, știind că prețul abonamentelor se decontează de la bugetul de stat, practică tarife ridicate care nu pot fi avansate de familia elevului până la decontare, având ca efect grav abandonul școlar;

Însă, din acest răspuns nu rezulta când se vor plăti banii datorăți elevilor pentru navetă. Este un răspuns din care nu rezulta nici măcar intenția de a soluționa situația, în totală contradicție cu prevederile art. 84 alin. (3) din Legea nr. 1/2011 a educației naționale.

În vederea clarificării situației decontării cheltuielilor de transport ale elevilor, la propunerea Biroului Teritorial Brașov al instituției Avocatul Poporului, a fost efectuată o anchetă la Ministerul Educației Naționale.

Ancheta a avut ca obiectiv obținerea de informații și explicații privind sumele restante și posibilitățile de achitare a acestora, cauzele care au creat această situație și soluțiile identificate de minister pentru rezolvarea situației actuale și prevenirea apariției unor noi blocaje în viitor.

Din anchetă a rezultat că sumele restante au fost decontate parțial, iar diferențele urmează a se plăti pe măsura suplimentării bugetului ministerului cu această destinație. Sumele datorate de minister pentru transportul elevilor au fost estimate la 100.000.000 lei, fiind anticipată majorarea lor până la sfârșitul anului școlar la 200.000.000 lei. **Până la data anchetei nu au fost identificate soluții financiare pentru plata integrală a acestor restante.** Suma de bani care a fost deblocată în luna mai 2013, în cuantum de 30.000.000 lei, **provine din fondul pentru achiziționarea manualelor.** Astfel, un dezechilibru a fost parțial corectat prin crearea unui alt dezechilibru, ceea ce nu reprezintă o soluție viabilă.

În opinia reprezentanților ministerului, cauza care a condus la imposibilitatea asigurării decontării navetei elevilor este majorarea tarifelor practicate de operatorii de transport rutier, raportat și la bugetul alocat inițial. Din discuțiile purtate cu reprezentanții ministerului în cadrul anchetei efectuate, a reieșit că, pe fondul majorării tarifelor, suma necesară pentru decontarea cheltuielilor de transport ale elevilor a crescut de la aproximativ 50.000.000 lei în anul 2011 la 140.000.000 lei în anul 2012.

Din datele comunicate de Ministerul Educației Naționale prin adresa nr. 1231/GP/25.06.2013, rezultă că numai pentru **luna martie 2013, pentru un număr de 142.516 abonamente la nivel național (numai transport rutier), valoarea totală de plată se ridică la 20.026.250 lei, la care se adaugă suma de 1.627.963 pentru 31.845 abonamente CFR.** Astfel, pentru **174.361 abonamente CFR și transport rutier, suma totală de plată este 21.654.213 lei.**

Din analiza efectuată de Ministerul Educației Naționale privind tarifele practicate de operatorii de transport rutier, pe distanțe kilometrice, având ca referință luna martie 2013, a reieșit că pentru zone kilometrice similare, acești operatori practică tarife diferențiate. Pe rutele de transport pe care există concurență și/sau există și transport feroviar, prețurile practicate pentru un abonament sunt rezonabile, dar pe cele mai multe trasee se află un singur operator de transport rutier, întrucât, în urma licitațiilor organizate de Ministerul Transporturilor și Infrastructurii și de consiliile județene a fost desemnat, pentru un traseu, un singur câștigător.

Cu titlu de exemplu pentru **tarife diferențiate pentru zone kilometrice similare,** astfel cum rezultă din analiza ministerului, menționăm că primele 15 poziții ale tarifelor **maxime** pe kilometru practicate de operatorii de transport în luna martie 2013, **pentru**

distanța de 3 km, variază între 166 – 90 lei, iar primele 15 poziții ale tarifelor minime au valori între 15 – 30 lei.

Întrucât cele mai multe abonamente sunt pentru distanțele de 10 km (11635), vom reda și tarifele practicate pentru aceste distanțe, în luna martie 2013 (primele 15 poziții): valori maxime între 326 – 160 lei și valori minime variind între 25 – 33 lei.

Așadar, diferența de tarife pe distanța de 3 km variază de la 15 lei la 166 lei, iar pentru distanța de 10 km, de la 326 lei la 25 lei.

Responsabilii Ministerului Educației Naționale au subliniat că, deși sumele necesare pentru transportul elevilor se decontează de la bugetul de stat prin bugetul acestui minister, acesta nu are nici un mijloc legal pentru a stopa creșterea tarifelor și, în general, pentru a controla operatorii de transport.

Potrivit Ordonanței nr. 27/2011, reglementarea transportului rutier este de competența **Ministerul Transporturilor și Infrastructurii**, căruia îi revine și aprobarea atribuirii licențelor de traseu interjudețean. În ceea ce privește licența de traseu intrajudețean, aceasta se eliberează de **autoritățile administrației publice locale, (consiliile județene)**, în conformitate cu Legea nr. 92/2007 a serviciilor de transport public local și cu Ordinul comun al Ministerului Afacerilor Interne nr. 240/2012 și al Ministerului Transporturilor și Infrastructurii nr. 1614/2012 privind atribuirea traseelor pentru transportul rutier public de persoane prin servicii regulate în trafic județean.

Licența de traseu reprezintă documentul pe baza căruia operatorul de transport rutier efectuează transport rutier național contra cost de persoane prin servicii regulate sau servicii regulate speciale, pe un anumit traseu, conform programului de transport.

Așa cum s-a precizat, cazul copiilor din Covasna nu este singular. Cu titlu de exemplu, menționăm și situația din județele Tulcea și Constanța. Astfel, potrivit informațiilor comunicate de Inspectoratul Școlar Tulcea, și la nivelul județului Tulcea se înregistrează restanțe pentru anul școlar 2102-2013 (decembrie 2012 – iunie 2013). În ceea ce privește județul Constanța, Inspectoratul Școlar Județean Constanța a comunicat Biroului Teritorial Constanța al instituției Avocatul Poporului că există restanțe la decontarea cheltuielilor de transport, cauzate de lipsa finanțării de către Ministerul Educației Naționale. Mai exact, în cursul anului 2013, Inspectoratul Școlar Județean Constanța, cu dispoziția bugetară nr.

853/27.05.2013, a primit credite în valoare de 983.000 lei din necesarul de 3.500.000 lei comunicat la minister.

III. ANALIZA PRINCIPALELOR DISFUNCȚIONALITĂȚI CONSTATATE ÎN DECONTAREA CHELTUIELILOR DE TRANSPORT DIN BUGETUL MINISTERULUI EDUCAȚIEI NAȚIONALE

Legiuitorul a prevăzut decontarea cheltuielilor de transport ale elevilor ca o măsură menită să sprijine copiii pentru ca aceștia să poată frecventa efectiv școala, indiferent de locul în care se află aceasta, altfel spus, pentru a da concretețe accesului neîngrădit la învățătură.

Însă, în practică, această măsură a creat **dificultăți atât copiilor, întrucât banii pe care aceștia i-au plătit în avans, din fonduri proprii, pentru abonamente au fost restituiți cu mare întârziere și doar parțial, cât și Ministerului Educației Naționale aflat în situația de a nu putea deconta costul abonamentelor, din cauza resurselor insuficiente alocate în acest scop.**

Problema acestor fonduri trebuie abordată și din perspectiva respectării **principiilor finanțării învățământului preuniversitar**, prevăzute în art. 9 alin. (10) din Legea nr. 1/2011:

- a) transparența fundamentării și alocării fondurilor;
- b) echitatea distribuirii fondurilor destinate unui învățământ de calitate;
- c) adecvarea volumului de resurse în funcție de obiectivele urmărite;
- d) **predictibilitatea**, prin utilizarea unor mecanisme financiare coerente și stabile;
- e) **eficiența utilizării resurselor**.

Or, în condițiile în care tarifele s-au majorat an de an fără posibilitatea de a controla nivelul acestora, chiar și în ipoteza existenței unor fonduri suficiente din bugetul Ministerului Educației Naționale, rămâne problema predictibilității și eficienței utilizării resurselor.

Întrebarea firească este ce anume a generat disfuncționalitățile majore apărute în implementarea dispozițiilor art. 84 alin. (3) din Legea nr. 1/2011 și cum ar putea fi ele eliminate. Identificarea unui răspuns la această întrebare presupune analizarea problemei decontării cheltuielilor de transport ale elevilor pe două planuri: administrativ și legislativ.

Din perspectiva administrației publice, prezintă interes activitatea acelor instituții publice care atribuie licențele de traseu interjudețean și intrajudețean, respectiv a Ministerului Transporturilor și Infrastructurii și a consiliilor județene.

După cum s-a precizat anterior, pe cele mai multe trasee, în urma licitațiilor organizate de Ministerul Transporturilor și Infrastructurii și de consiliile județene, a fost declarat un singur câștigător.

Situația existentă la nivel național exprimă, în opinia noastră, insuficienta preocupare a instituțiilor publice cu atribuții în domeniul transporturilor rutiere - Ministerul Transporturilor și Infrastructurii și de consiliile județene - pentru respectarea **principiului protecției drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice**, prevăzut de dispozițiile art. 1 alin. (1) din Ordonanța nr. 27/2011 privind transporturile rutiere, precum și pentru **utilizarea eficientă a banilor publici destinați decontării cheltuielilor de transport ale elevilor**.

La rândul său, Ministerul Educației Naționale, dată fiind tendința de creștere a tarifelor la transport în anul 2012, ar fi trebuit să ia măsuri la timp pentru prevenirea acumulării de noi restanțe și identificarea unor soluții financiare pentru plata integrală a restanțelor deja existente. De asemenea, acestui minister îi revine obligația de a analiza cauzele majorării tarifelor la transport după intrarea în vigoare a Legii nr. 1/2011, deși decontarea cheltuielilor de transport pentru elevii care nu pot fi școlarizați în localitatea de domiciliu s-a efectuat și în temeiul Ordinului nr. 329/2007 privind aplicarea normelor metodologice pentru elevii care beneficiază de decontarea cheltuielilor de transport ca urmare a faptului că nu pot fi școlarizați în localitatea de domiciliu, în conformitate cu art. I pct. 3 din Legea nr. 291/2006 pentru modificarea și completarea Legii învățământului nr. 84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Din perspectivă legislativă, analiza situației fondurilor destinate decontării navetei copiilor a pus în evidență faptul că însuși textul de lege al art. 84 alin. (3) din Legea nr. 1/2011 creează premisele majorării tarifelor de transport, deoarece nu prevede nicio limită a sumelor ce pot fi decontate lunar pentru fiecare elev.

Rezolvarea, pentru viitor, a problemei banilor pentru transportul elevilor, din perspectiva Legii nr. 1/2011, presupune modificarea și completarea acesteia prin instituirea unei „burse de transport” în sumă fixă, astfel încât să nu mai existe posibilitatea creșterii

tarifelor de către firmele de transport pe considerentul că Ministerul Educației Naționale este obligat să deconteze abonamentele copiilor indiferent cât costă. În acest fel ar fi protejat atât accesul neîngrădit al elevilor la școală, cât și principiul utilizării eficiente a resurselor publice gestionate de Ministerul Educației Naționale.

Rămâne însă problema nivelului tarifelor la transport, iar această problemă nu legea educației trebuie să o reglementeze, ci legislația privind transporturile.

Însă, în redactarea actuală, aceasta prevede tariful drept criteriu în alegerea operatorilor de transport numai în cazul transportului public local de persoane prin curse regulate sau în regim de taxi (art. 44 din Legea nr.92/2007).

Criteriile de evaluare pentru atribuirea licențelor de traseu sunt cuprinse în Ordinul 240/2012 privind aprobarea criteriilor de evaluare, a punctajelor și a metodologiei de punctare privind criteriile de evaluare ale operatorului de transport, în vederea atribuirii traseelor pentru transportul rutier public de persoane prin servicii regulate în trafic județean.

În acest act normativ, nu este prevăzut ca și criteriu de evaluare, prețul călătoriei.

În mod clar, în condițiile în care nu există o reglementare care să impună și tariful drept criteriu, se ajunge la situații în care un transportator percepe și încasează sume mult mai mari decât omologii din alte județe.

De asemenea, Ordonanța nr. 27/2011 privind transporturile rutiere nu prevede tariful drept criteriu în alegerea firmelor de transport interjudețean.

Fiind un serviciu public, finanțat din bani publici, apreciem că tariful este un criteriu deosebit de important. De aceea, reglementarea sa ar trebui adoptată cu prioritate.

În opinia noastră, impunerea unor tarife (valori) maximale nu este de natură să afecteze accesul egal la procedura de atribuire și nu are ca efect introducerea unor obstacole nejustificate de natură să restrângă concurența între operatorii economici.

Observăm că, spre deosebire de actele normative mai sus menționate, ANEXA Nr. 3^A INFORMAȚII CARE TREBUIE INCLUSE ÎN ANUNȚURILE PENTRU ACHIZIȚIILE PUBLICE, pct. 23 la Ordonanța de urgență nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, este menționat criteriul de atribuire a contractului: *"prețul cel mai scăzut" sau "oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic"*.

Atribuirea licențelor de traseu este un contract de servicii care se înscrie în sfera contractelor de achiziție publică și, în consecință, ar trebui să urmeze regimul juridic al acestora.

Un exemplu de act normativ care privește școala și care respectă criteriul preț la atribuirea contractului este Ordonanța de urgență nr. 96/2002 privind acordarea de produse lactate și de panificație pentru elevii din învățământul primar și gimnazial de stat și privat, precum și pentru copiii preșcolari din grădinițele de stat și private cu program normal de 4 ore, unde criteriul de atribuire a contractului este prețul cel mai mic.

Potrivit art. 1 alin. (1) din acest act normativ, se acordă gratuit pentru elevii din clasele I-IV din învățământul de stat produse lactate și de panificație în limita unei valori zilnice de 1,04 lei/elev. Limita valorică cuprinde prețul produselor, cheltuielile de transport, distribuție și depozitare a acestora, după caz.

De asemenea, Ordonanța de urgență nr. 96/2002 prevede că limitele valorii zilnice pentru un elev, respectiv pentru un preșcolar, se actualizează prin hotărâre a Guvernului, în funcție de evoluția prețurilor și tarifelor.

Astfel, procedura derulată de autoritatea contractantă pentru atribuirea contractului pe programul "Cornul și laptele" este licitația publică în format electronic, însă criteriul de atribuire aplicat este "prețul cel mai scăzut".

Mai exact, prin procedură denumită Sistemul Electronic de Achiziții Public (SEAP) se scanează și se transmite electronic o serie de documente cerute de către autoritatea contractantă, care, în cazul acestui program, este consiliul județean. Numai după ce aceste documente sunt analizate de către comisia constituită în acest sens, la o oră prestabilită, are loc, tot în format electronic, analiza ofertelor financiare. Aici câștigă cel care, după ce a îndeplinit criteriile inițiale, **vine cu prețul cel mai mic.**

IV. PROPUNERI

Data fiind situația care a făcut obiectul acestui raport, în opinia noastră, este necesară modificarea cât mai curând a cadrului legislativ existent, cât și îmbunătățirea activității administrației publice cu atribuții în transportul elevilor, încât să fie asigurată

utilizarea eficientă a fondurilor alocate și pentru a da posibilitatea elevilor să poată achiziționa abonamente la prețuri rezonabile.

Ministerul Educației Naționale, dar și celelate entități publice cu atribuții în domeniul transporturilor trebuie să aibă în vedere crearea unui cadru legislativ și administrativ coerent, menit să asigure, în principal, respectarea dreptului fundamental la educație.

În acest sens, propunerile noastre sunt următoarele:

1) Realizarea de către inspectoratele școlare județene a unor evaluări cu privire la numărul elevilor care nu pot fi școlarizați în localitatea de domiciliu, precum și a rutelor de transport interurban care ar trebui utilizate de acești elevi, în funcție de domiciliu și unitatea școlară la care sunt încadrați. Aceste evaluări vor fundamenta alocarea sumelor destinate transportului elevilor.

2) Instituirea unei sume fixe, sub formă de bursă, acordată direct elevului, iar această sumă să fie calculată în funcție de distanța dintre școală și domiciliul elevului. La baza stabilirii cuantumului acestei sume se pot avea în vedere criterii legate de costurile standard și tarife rezonabile pe diferite rute, în fiecare județ, precum și criterii geografice și climatice ale zonei.

Poate fi luată în calcul și varianta în care se stabilesc tarife minimale și maxime, pe kilometru, din 10 în 10 kilometri, până la 50 de kilometri, distanța la care legea permite decontarea.

3) Instituirea unei proceduri în conformitate cu Ordonanța de urgență nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, similară celei prevăzute de Ordonanța de urgență nr. 96/2002, ceea ce ar conduce la apariția concurenței și astfel vor exista tarife și abonamente cu valoare mai mică.

4) În scopul reducerii costurilor abonamentelor decontate elevilor navetiști se poate lua în calcul și varianta achiziționării de microbuze școlare. Însă, în acest caz, nu putem a nu aminti Raportul special al Avocatului Poporului din luna martie privind insuficiența microbuzelor și a banilor pentru întreținerea lor. Totodată, trebuie avut în vedere și faptul că naveta elevilor nu poate fi înlocuită în toate situațiile cu microbuze școlare.

După cum rezultă din datele statistice, *majoritatea copiilor navetiști provin din familii care se confruntă cu probleme financiare și care se afla în imposibilitatea de a plăti costul abonamentului de transport. Pentru familiile aflate deja în dificultate și care au doi sau trei copii care fac naveta, este aproape imposibil să suporte aceste costuri.*

Acești copii au dreptul la educație !